

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám: 164

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
mer.

Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8

Pár szó a bajai női felső kereskedelmi iskoláról.

Baja város élénk kulturalközpottá vált a sok középiskola révén, melyek igen tekintélyes számú deáksergejét vonzának a város falai közé. Ennek a ténynek gazdasági vonatkozásait fokozott figyelemmel kell kísérnünk, mert valóban jelentékeny az az összeg, mely e révén a város kereskedőinek és iparosainak, valamint a deákirtással foglalkozóknak jut.

Nem hanyagolható el emellett az a szempont sem, hogy az itt járó és bejáró gyermekek megszokják Baját, a deák kori kedves emlékek kitérőhöz nem nyomonként vésnek a gyermekifjak lelkébe és később is szívesen jönnek majd Bajára mindennemű olyan szükségletük kielégítése végett, melyeket a bajai piacra fedezhetnek. Nekünk mindössze egyformán kedves és egyformán fontos, éppen azért minden tekintetben a fejlődése egyként a szívünkön fekszik.

Minden középfokú iskolának megvan a maga alsóbbfokú iskolája, ahonnan a tanulók továbbképzés végett hozzá felkerülnek, egyedül az állami női felsőkereskedelmi iskolának nincsen ilyen természetes alsóbbfokú előiskolája.

Állami iskolának természetes előiskolája az állami iskola s így nézetünk szerint szükségkép meg kellene szervezni Baján az állami polgári leányiskolát.

Két polgári leányiskola működik ugyan nálunk, azonban mind a kettő felekezeti. Az egyik az apácánék által fenntartott női polgári, a másik az izraelita leányiskola.

A zárda polgári iskolája szükségkép előiskolája az ugyancsak általa fenntartott női tanítóképzőnek és semmi rendkívül nem találunk abban, hogy az ott végzett leányok inkább maradnak a tanítóképzőben, mintsem hogy más iskolatípust válasszanak, abban sem találunk semmi különbséget, hogy őket így irányban befolyásolják. Minden iskola igyekszik a legjobb anyagot magának biztosítani.

Az izraelita polgári iskolának viszont annyira megnöttek a fenntartási költségei, hogy a felekezet fenntartani nem igen tudja; az erőre kapott katolikus szellem feszélyezi a katolikus szülőket s katolikus leány nem igen jár oda. Az eddigi 50 tanulóból 28 izraelita és 22 a keresztény.

A női felsőkereskedelmi iskola tavalyi jelentkezési aránya, amikor 17-en jelentkeztek az előző évi 34-el szemben, az első évfolyamban még kielégítőnek mondhatom, tekintettel arra, hogy az új tanítóképző tavaly nyitott meg. Az idei iskolai év is a végéhez közeledik, az érettségi pedig meg is volt már.

Dr. Huszka János és dr. Dobieczy Sándor miniszteri biztosok elnöklelté alatt megtartott érettségi eredménye igazán jó, amennyiben jlesen érték

őten: Böröcz Piroška, Farkas Erzsébet, Kizs G. Mária, Legányi Erzsébet és Reich Anna, jól értékelt hatan: Görös Erzsébet, Klauber Klára, Mandics Ilona, Mayer Ilona, Müller Eteleka, Szilágyi Ilona, megfelelték négyen; Béltis Leona, Eichinger Matild, Késmárky Olga, Fleischmann Anna, egy nem felelt meg.

Az eredményhez hozzá kell még adnunk a kultuszminiszteri biztos elnök elismerését az írásbeliek felett, melyekről megállapította, hogy a megszokott közepes átlagot jóval felülhaladták.

A jó eredmény mindenesetre dicséretre válik az iskolának; köztudomású, hogy igazgatója, dr. Vajda Gyula feleségének váratlan halála után még az iskolai év elején szabadságra ment s csupán az érettségi előtt három héttel jött vissza, de maga is hirtelen meghalt a szóbeli előtt.

Távolléte alatt Chobodiczky Alajosné, helyettes igazgatónő vezette az intézetet, ami valóban rendkívüli teljesítmény volt részéről, mert az igazgatói teendők ellátása mellett megtartotta a rendes órát is.

Az intézet a lefolyt esztendő alatt a szakoktatáson kívül részt vett minden hazafias és előirt, irodalmi, társadalmi mozgalomban, élt nehéz helyzeteket is át, ám az igazgatónő erélyével, tapintatával, bölcsességével mindig megtalálta a helyes utat; nemcsak kiváló irodalmi, szónoki és előadó készségéről tett tanúbizonyságot, hanem kitűnő szervező, vezető képességéről is erélyéről is.

Az intézet bizalommal bocsátja utnak a végzett növendékeit s reméli, hogy a mai viszonyok között is elhelyezkedhetnek azok, akik nem tanulnak tovább s akik a kenyérkereső pályát választották.

Nagy megnyugvására szolgál az intézet vezetőségének, hogy az eddig itt végzett növendékek a női kereskedelmi iskolások országos egyesületének idei megalakulása alkalmával megjelent összeírás szerint kettő kivételével mind megfelelő elhelyezést találtak.

E kis kitérés után visszatérünk ismét az alsóbbfokú előiskola kérdéséhez. A szülők figyelmét mindenesetre felhívjuk a gyakorlati problémára, hol kaphat a leánygyermek olyan képzést, mely hamarabb és könnyebben juttatja kenyérhez?

Kétségtelen, hogy a női felsőkereskedelmi iskola végzett hallgatója előtt tág tér nyílik. Azonfelül, hogy az egyetemre beiratkozhatik, a köz- és magánhivataloknak egész légiója nyílik meg előtte.

A kultuszminiszteri tárca idei költségvetésének tárgyalásánál maga az előadó hangsúlyozta, hogy a tanítóképzés terén nagy a túltermelés, mert a jelenlegi viszonyok között a népiszkolák továbbfejlesztése nem remélhető; pünkösdi lapok szerint hasonló jelenleg van Németországban is, ahol 20

ezer német tanító van állás nélkül. Nagyon megfontolandó tehát az iskola megválasztása. E kérdéssel kapcsolatban talán helyes lesz rámutatni a magyarságnak azon régi hibájára, hogy a gyakorlati kereskedelmi pályákat elhanyagolja, pedig ha a mai rossz gazdasági viszonyokat nézzük, még ma is aránylag a kereskedő még inkább tud magának jómódot teremteni, mint akár tisztviselő, akár a kispapja.

Nem állítjuk mi, hogy a kereskedőnek rózsás ma a helyzete, de a felső ötezerből eltekintve — kiroli mondhatjuk ezt? Viszonylag, aránylag mégis csak a kereskedő tud legjobban alkalmazkodni a konjunkturális viszonyokhoz, mert hiszen az a vérben van, legalább kell hogy legyen.

Tény, hogy a kereskedelmi szellem, a rendes kereskedő alapos gondossága hiányzik a magyar temperamentumból s bizony kívánatos, hogy az asszonyok a családjának is tudjanak jól számolni, könyvelni, a háztartási költségvetést a tényleges jövedelemmel összehangba hozni.

Aki tehát komolyan, nemcsak szóval, hanem tettel is szívén hordja a magyarságnak a kereskedelmi pályán való térfoglalását, az minden erejével az ezen célokat szolgáló szakiskolákat támogatja és igyekszik a legjobb erőket oda koncentrálni.

Mindez azonban az illetékesek fel-tételezett jóakarátán és hazafias meg-értésén mulik s nem pótolja az intézményes előkészítést az iskolának.

Éppen ezért kérjük, hogy a város megértő vezetője az állami, vagy városi női polgári leányiskola ügyét a kezébe vegye; a kérdés most az izraelita polgári leányiskoláé ügyével kapcsolatban könnyen, nagyobb költség nélkül megoldható, sőt a női kereskedelmi iskola tanerői is készek volnának — tudomásunk szerint — e tekintetben segítségül jönni.

Az új iskolaév kezdetéig elegendő idő áll még rendelkezésre, kívánatos volna, hogy ezen az idő alatt a kérdés közmegegyezésre megoldást nyerjen.

Baja városa és az állam gondoskodik a bajai építőipar foglalkoztatásáról.

A jövő év őszéig fél millió pengővel fel kell építeni a felső kereskedelmi iskolát, Baja városának 450.000 pengő erejéig új elemi népiskolákat, tanonciskolát és óvodákat kell építenie, 335.000 pengővel pedig a reál-gimnázium jelenlegi épületét kell kibővíteni.

A Független Magyarország jelentette már azt, hogy az új reál-gimnázium és ciszterci rendház építés véleg lekerült a napirendről, mert az építkezés elmaradt. Dr. Vojnics Ferenc polgármester az elmúlt napokban ismertette a reál-gimnázium és rendház építkezése elmaradásának kulisszatitkait. Megállapítható az, hogy nem Baja városa vezetőségénél az építkezés elmaradása. Szó van azonban arról, hogy a zirci rend kormányzósága megszünteti a bajai rendházat és takarekossági okokból kivonja Bajáról a ciszterci tanerőket, amely esetben Baja városának és az államnak kell gondoskodni a reál-gimnázium fenntartásáról.

A május 27-én a kultuszminiszteriumban megtartott értekezleten, amelyen gróf Kiehbelsberg Kunó kultuszminiszter, dr. Walko Lajos külügyminiszter, mint Baja város orsz. gyűl. képviselője, dr. Petry Pál és dr. Korniss Gyula kultuszállamtitkárok, dr. Werner Adolf zirci apátur és dr. Vojnics Ferenc polgármester vettek részt s amely értekezlet avval a kinos eredménnyel végződött, hogy végleg lefújták az új reál-gimnázium és ziszterci rendház építést, — dr. Werner Adolf zirci Apátur azt kérte, hogy miután az építkezés elmarad, — az állam az új bajai reál-gimnázium és rendház építésére az állam által nyújtandó 800.000 pengőt adja a kultuszminiszterium a ciszterci rendnek máshol építendő iskolai céljaira. A kultuszminiszter azonban nem fogadta el ezt a tervet.

Ezen az értekezleten azután körvonalazták a bajai iskolaépítések dolgát is. A kultuszminiszterium a vezetések alatt álló tanulmányi alaphól 335.000 pengőt folyósít a bajai reál-gimnázium bővítésére s renoválási munkálataira.

Ezen összeget teljes egészében a reál-gimnázium bővítési munkáira kell fordítani s csak ha marad felesleg, az esetben szabad azt a ciszterci rendház bővítésére és restaurálására felhasználni. A kultuszminiszter nem vonja vissza a már két évvel ezelőt az új reál-gimnázium és rendház építésére kiutalt 250.000 pengőt, hanem ezt az összeget a bajai állami felsőkereskedelmi iskola elhelyezésére szolgáló új iskola építésére kell felhasználni. A kultuszminiszter megígérte, hogy erre a célra a jövő évben még kiutal 250.000 pengőt. Ez tehát azt jelenti, hogy a fii felső kereskedelmi iskola új épületét fél millió pengővel tervezi felépíteni az állam, amiből viszont az következik, hogy a többször kért internátus építése egyelőre lekerül a napirendről. Az új fii felsőkereskedelmi iskola a mostani mellé kerül szembe a tanítóképző intézet internátusával s az olyan zsánerű s akkora épület lesz, mint a Magyar Nemzeti Bank bajai fiókjának intézet székháza.

A kultuszminiszter kiküldötte azt, hogy a Baja városa törvényhatósági bizottsága által a reál-gimnázium és rendház építés hozzájárulásaként felajánlott 450.000 pengőt a város nem vonhatja vissza, hanem ezen összeg ere-

Solus napégés elleni olaj, fürdőcipők, fürdősapkák,
Fényképezőgépek, fotocikkek stb. Filmek, lemezek, pipirok
Városi Drogériában, Baja Vörösmarty M. hály-utca 1. szám. — Telefon 350.

Szóló ellen a részleges hatástalan, mert csak a peronospora ellen véd Szóló ellen biztos eredménnyel lehet védekezni, ha a részleges készített permellebe, a borsólebe Arzola „45”-t keverünk. Az Arzola nem lépsezik le és nem perzel. Óvakodjunk a név nélkül forgalomba hozott hatástalan zöld poroktól!

Arzola „45” beszerezhető
Városi Drogéria
Baja, Vörösmarty-utca 1.

jeig köteles elemi iskolákat és óvodákat építeni: Elsősorban a belvárosi elemi iskolát, a tanonciskolát és józsefvárosi óvodát és Napközi Otthont fogják belőle felépíteni. A kultuszminiszter kikötötte, hogy ezen összeg nem használható fel más célra. Amint megtörténik Bajaszentistvánnak Baja városába való természetszerű beolváztása, Baja városa a Bajaszentistván nevű városrészben is fog egy modern elemi népiskolát és külön óvodát felépíteni.

A kultuszminiszter kikötötte azt is, hogy ezeknek az összes építkezéseknek 1931. október 1-ig teljesen készen kell lenniük, hogy az birtokba vehető legyen s hogy a tanítás azokban megkezdődhesse.

Ez tehát azt jelenti, hogy az új reál-gimnázium és rendház építésének elmaradásával Baja város építőiparát semmi hátrány nem éri, mert ugyanakkora összeg erejéig egyéb iskolaépítkezések fognak végbemenni. A jelenlegi reál-gimnázium bővítésére fordítandó 335,000 a felsőkereskedelmi építésére szánt 500,000, a Baja város által elemi iskola

építkezésekre nyújtandó 450,000 és a zárdai építkezések 140,000 pengőjével 1,425,000 pengős építkezést fognak a jövő év őszéig lebonyolítani.

Sőt a bajai építőipar hasonlíthatatlan előnybe jut, mert az új reál-gimnázium és rendház építését csak egy vállalkozó kapta volna, még pedig lehet, hogy nem bajai vállalkozó, míg ezeket az elaprózott építkezéseket csak bajai vállalkozók és iparosok fogják kapni.

A hátrány viszont az, hogy a városnak meg kell ezekre a felkötözött és túlméretezett kulturálisokra adnia a 450,000 pengőt, de nem kapja érte ellenértékül a rendházat és reál-gimnáziumot s hátrányos az, hogy ezen összegbe tudja be az állam a fűfő-sőke-kereskedelmi iskola felépítését holott, azt az államnak ezen felül is el kellett volna végeznie az állammal kötött szerződés értelmében. Viszont előnyként tudandó be az is, hogy a fiufelsőkereskedelmi iskola új épületét, amire pedig már hét éve vár a város közönsége és főleg az iskola, — most egy éven belül felépítik.

Nyitott szemmel Amerikában.

Magyar kivándorló megfigyelései az amerikai viszonyokról.

Kilenc évvel ezelőtt költöztek ki az Amerikai Egyesült Államokba Bajáról a Schwarz testvérek, Béla és Károly: Schwarz Albertnek, a városi javadalmi hivatal egykori főnökének a fia, akik három évvel ezelőtt megszerezték az amerikai állampolgárságot is. Közülük a fiatalabb: Károly meg is nősült. Amerikai nőt vett feleségül. Most a két Schwarz testvér és az ifjabb felesége hazajöttek Bajára szüleik meglátogatására.

A napokban beszélgetést folytattunk az amerikai viszonyokról Schwarz Károllyal, aki Clevelandban autószerzőm készítő, aki a hozzátartozó kérdésekre ezeket mondotta:

— Bajáról sok család kivándorolt Amerikába. Ott künt találkoztam Zvillingerékkel, Krauszékkal, Teichnerékkel, Fischl Károlyékkal, Glászékkal, Hirschler Dezsővel stb. Clevelandban rengeteg magyar lakik, legalább 60,000. A város magyar negyedében van egy olyan hosszú magyar utca, amelybe egész Baja városa beleférne. Ebben az utcában csak magyar nyelvű cégfeliratok láthatók. Mintha valami kis vidéki városba csöppenne az ember, olyan az üzletek külső képe. Az egyik ruhás bolt a „Magyar menyecske” van címezve, a másik az etnográfiai magyar népies viseletet illusztrálja: van magyar könyvesbolt, két magyar mozi, magyar feliratu filmek, magyar színház, magyar színészek és magyar műkedvelők. Mintha csak itthon Magyarországon volnánk. Sőt van a magyarok részére két magyar nyelvű napilap is... Hogy mily sok lehet Clevelandban a magyar, azt legjobban illusztrálja talán az, hogy a gyárakban minden tizedik munkás magyar.

— A munkaviszonyok egy év óta nagyon megváltoztak. Legalább 50 százalékos csökkenés a munkaalalom s a Chevreault-autógyár igazgatója szerint, amely gyárban dolgozom én is, ez idén szeptemberig nem várható javulás a munkaviszonyok terén. Munkalehetőség elhelyezkedési terrenum azonban így

is van, csak persze az a kérdés, hogy mi a munkakeresőnek a szakmája és hova megy munkát keresni.

Amerikában a legalacsonyabb rendű munkás a napszámos: óránként 40 centet (2 perc 32 fillért) keres minimálisan. Vannak mesterségek, foglalkozások, amelyekben igen nagy a kereset. A szakmunkás 70—80—90 centet, Detroitban 1 dollár 10 centet, Clevelandban az előmunkás 1 dollár keres óránként. A rendes munkaidő napi 9 óra. Van olyan szakmunkás, főleg előmunkás, aki naponta 15—18—20 dollárt (83—112 pengőt) keres. A munkaidő sokszor attól függ, hogy mennyire elfoglaltak a gyárak. Forszított ütemű munka folyt le a múlt évben öt hónapon át a Chevreault gyárban, amikor reggel 7 órától este 6-ig tartott a munka. Ezen öt hónap alatt másfél millió autót kellett elkészítenie a gyárnak. És el is készült. A gyár napi termelése rendes üzletmenet mellett naponta 800 autó volt. Amikor reggel 7 órától este 6 óráig tartott a munka fél órai ebédidővel, senki sem panaszkodott, sőt örült a hosszú munkaidőnek, mert lehetett keresni s mert megfizették a munkást. És a munka nem is nehéz. Gépiesen megy minden. Amerikában mindent mechanizálnak.

— Ez volt a múlt évben, amikor a tisztviselőkkel együtt 8000 munkása volt a gyárnak. A kedvezőtlen viszonyok miatt azóta a gyár munkásainak létszáma az egy negyedére olvadt le. Most lehet 2000 munkása a gyárnak. A magyar munkást szeretik, mert kitartó és megbízható. Az alkalmazás és boldogulás alapja az angol nyelv tudása, a szakmabeli tőkély, a pontosság és a lelkiismeretes munka.

— A közszükségleti cikkek árai olcsóbbak, mint idehaza Magyarországon. Igaz viszont, hogy a lakás, ruha és cipő lényegesen drágább.

— Amerikában a munkás nincs helyhez kötve és újból munkát kapni is könnyebb, ha előbbi helyét ott hagyta. A munkásoknak csak alig 1—2 per-

centje az, amelyik két évig dolgozik egy munkahelyen. Még ebben is szeretik a változatosságot.

— A nagy keresettel magyarítható, hogy Amerikában a legtöbb munkásnak van autója, már csak azért is, mert messze lakik a munkahelyétől. A munka befejeztével a munkás család-

jával autóra ül és autókirándulásokat tesz a szomszédos államok területére.

— Mi a Leviathan nevű hatalmas személyszállító gőzösön indultunk el, amely 5 nap 10 óra és 28 perc alatt tette meg az utat a franciaországi Cherbourgba.

500 büntetőparancs a bajai iparosok ellen 20—30—50 pengős pénzbüntetéssel, amiért nem tudják megfizetni járulékhátralékaikat.

A Független Magyarország az elmúlt hetekben közölte már azt a lesújtó hírt, hogy a népjóléti miniszternek a kamat-amnesztiáról kiadott rendeletét Baján csak kevés járulékhátralékos iparossal és kereskedővel szemben alkalmazta a Társadalombiztosító Intézet bajai kerületi pénztára.

Most ismét a Társadalombiztosító ad magáról hírt. A bajai Társadalombiztosító a járulékok, valamint a hátralék be nem fizetése miatt pert indított a bajai járásbírósnál, mint társadalombiztosítási bíróságnál s mivel a törvény módot nyújt arra, hogy a nem fizetőket megbírságozhassa a járásbírósnál, ez alapján a napokban mintegy 500 db. büntetőparancsot bocsátott ki a járásbírósnál, amelyekben járulékhátralékosokat 20—30 és 50 pengős pénzbírsággal sújtotta, amely 3 pengőnként 1 napi elzárásra változtat-

ható át. Ezek után felmerül az, hogy miból fizessen a szerencsétlen járulékhátralékos, amikor nincs munka, nincs közmunka, amikor nincs kereset és nincs semmi ingóság, mert azokat már vagy elhelyezték a zálogházban, hogy a mindennapi kenyeret megvehesse a maga és családja részére, vagy elvitte az adó. Mindenki tökre megy, de az iparos már tökrement. Az adó és a társadalombiztosítói járulékok nem kis mértékben járult hozzá a tönkremenésükhöz. Most még majd be is zárják őket, amiért nem tudnak fizetni s amiért tönkrementek. Mi lesz itt a végén? A végén az államnak nem lesznek adófizetői és mindenki el fogja bocsátani összes alkalmazottját. Valahogyan nincs rendjén az, ha az elkésze-

Rekordtermés ígérkezik borbán.

Husz év óta nem voltak olyan rakottak a szőlőtőkék, mint az idén.

A városi közigazgatási bizottság ülésén Körmeny Péter gazdasági főfelügyelő azt az örömdetes bejelentést tette, hogy az idén igen nagy szőlőtermésre van kilátás. A Független Magyarország munkatársa kérdést intézett a Bajai Szőlősgazda Egyesülethez, valamint több szőlősgazdához s a kapott felvilágosítások alapján a következő rezümét szűrhetjük le:

— Az idén a jelek szerint az 1908. évi nagy borterterméshez hasonló rekord termés ígérkezik. A tőkék mindenütt talpuktól a tefelcsucsigig meg vannak sűrűn rakva fürtökkel. Ha valamilyen kedvezőtlen körülmény közbe jön, úgy megtelik az őszre minden pince és még annak a szőlősgazdának is hordó után kell néznie, aki éveken át a hordók sorát üresen hevertette a pincéjében.

— Az ígérkező nagy termés, amelyen örömdetes az egyik oldalon, annál több gondot okoz a másik oldalon. Tényleg úgy áll a helyzet, hogy néha azt sem tudja az ember, örömdeten-e valamilyen nagy áldásnak, vagy sem. S mai nehéz gazdasági viszonyok és nehéz borértékesítési helyzet mellett kérdéses azonban, sikerül-e majd az ígérkező nagy őszi készleteket olyan áron elhelyezni, hogy a termelő a rekordtermés ellenére legalább a termelési költségeit megkaphassa.

— A másik súlyos gond a hordókérdés. Az átlagos termés a szőlők mai állása szerint holdanként 30-40-60 hektoliteresnek ígérkezik. Ezt a nagy mennyiségű bort tárolni a ma rendelkezésre álló hordókészletek mellett alig lehet. A nyár folyamán, hogyha a szőlő virágzása szerencsés kimenetelű lesz, alighanem igen nagy hordókeres-

let nyilatkozik meg és a spekuláció máris számol avval, hogy a hordók ára a nyár végi és ősz eleji hónapokban a must árának három-négyszerezésére is emelkedik.

— Kecskemét vidékén, Egerben, de az országnak más bortermező vidékeiről is olyan jelentések érkeznek, hogy a kereskedők 6—8 fillérjével kötik a mustot, ami egyelőre igen alacsony ár és ami mellett a termelők még nagy termés esetén sem találják meg számításukat.

Mindenesetre a mustkötésekkel ajánlatos várni, mert a mai bőtermés-ígéret még csak mutatkozik, de nem jelenti magát az igen bő termést is, hiszen még nagyon sok baj érheti a szőlőket és csökkentheti a terméskilátásokat.

Baja város iskolaépítési programja.

1931 őszéig Baján a következő iskola és óvoda-építkezéseket fogják Baja város területén végrehajtani.

— Az időközben Bajához csatolandó Baja-Szentistván városrészben egy új iskolát és óvodát fog építtetni Baja városa. Helyes volna azonban az, ha ezen iskolát és óvodát nem a város 450,000 pengős kultuszminiszterileg lekötött hozzájárulási összegéből építenék fel.

— Istvánmegyében egy új óvodát, a Józsefvárosban a Madách Imre-utcában az ottani Northon-kutnál egy új óvodát és Napközi Otthont építtet a város.

— A Flórián-utcai iskolára emeletet húzattat a város. A belvárosi (Szent Antal-utcai) iskolában nagyszabású kibővítést fog a város végeztetni.

Bajai Cementárugyár R.-T.

B A J A.

Gyártelep: Világos-u. 8. (Állatvásártér.)

Iroda: dr. Bajai Ernő, Haynald-utca 13 — Telefon 225.

Ajánlja kitűnő minőségű gyártmányait:

MOZAIKLAPOKAT, CEMENTLAPOKAT, CEMENTCSEREPET, KUTGYÜRÜKET, CEMENTCSÖVEKET minden méretben, BÉTONKERITÉSEKET és mindenféle CEMENTÁRUT. — MŰKÖMUNKÁK szakszerű kivitelben. — Állandó raktáron: USZÓDI DUNAKAVICS, PORTLAND-CEMENT, MŰKÖZUZALÉK, CEMENTFESTÉK.

— Az új fű kereskedelmi iskolát a vásártéren (a Bácska-téren) fogják felépíteni ugyancsak a jövő év őszéig 500,000 pengős költségeliránnyal. Az így felszabaduló régi kereskedelmi iskolai épületet modernül átalakítják a város s visszaköltöztetik oda a tanonciskolát. Az a terv, hogy minden városrésznél legyen népiskolája és óvodája. A fű felső kereskedelmi iskola költségeit — bár ehhez a városnak semmi köze, mert az államot szerződés kötelezi az iskola felépítésére — abból fedezi a kultuszminiszter, hogy a redigimnázium és rendház építésére előirányzott 800,000 pengőből 500,000-ot a fű felső kereskedelmi iskola felépítésére folyósít, de egyúttal kötelezte a várost is arra, hogy a redigimnázium építésére Baja városa által felajánlott 450,000 pengő hozzájárulást köteles 1931 őszéig új iskolaépítésekre s bővítésekre felhasználni. A régi redigimnázium épületének bővítésére pedig a kultuszminiszter 335,000 pengőt utal ki a vallás és közoktatásügyi minisztérium vezetése alatt álló tanulmányi alaptól.

Bajai Sakk Kör évi rendes közgyűlése.

Pünkösd másnapján este 8 órakor tartotta évi rendes tisztújító közgyűlést a Bajai Sakk Kör. Dr. Knézy Lehel tájékoztató jelentése után megejtették a tisztújítást, melynek részletes eredménye a következő:

Elnökök: Dr. Knézy Lehel, Karig Emil és Klauber Lajos. Ügyvezető elnök dr. Schöbert Ferenc. Titkár Péter Pál. Ellenőrök: Pollich Miklós és dr. Wagenblatt Ferenc. Pénztáros Csefán Lipót. Tornavezető Spitzer István. Választmány: dr. Vojnics Ferenc, Bauer Zsigmond, László Márk, Bernschütz Lajos, Kemény József, Basits Béla, Tadiás Márk, Müller Sándor, Fränkel Ignác, Bajai József. Póttagok: Benczák Béla, Hegedűs László, Hechtl József. Számvizsgálók: Lemberger Imre, Haut József, Gersich István.

A közgyűlés mély részvétellel emlékezett meg a Kör alapítójáról és agilis ügybuzgó elnökéről: Dr. Móder Gézáról; elhatározta, hogy részvételt jegyzőkönyvi kivonatban közli az özvegygel s hogy az évenként rendezendő házversenyek első díját dr. Móder Géza nevére elvezi. Kimondotta még azt is, hogy dr. Móder Géza arc-képe a Kör helyiségében elhelyezze.

A Szentesi Sakk Kör egyéni bajnoksági versenyt rendez, amelyre meghívta a Bajai Sakk Kör is. A június hó végén, vagy a július hó elején rendezendő versenyre a Kör nevében Spitzer István, Pollich Miklós és Bernschütz Lajos fognak elmenni.

Az igen élénk tevékenységet folytató Bajai Sakk Körre felhívjuk városunk sakkozó közönségének figyelmét. Belépni a Központi Kávéházban kapható belépési nyilatkozat alapján lehet.

Tanonciskolai tanulók jutalmazása.

Az ideai iskolaévről is érkezett jutalmazás céljából pénzadomány az iskola igazgatóságához, amelyért ezúttal is ősszinte szívvel mond köszönetet. Ujból kérjük a szives adakozni szándékozó ipartestületet, pénzintézeteket, könyvkereskedőket és magánosokat, hogy a jutalmazásra szánt adományai-

kat mielőbb az igazgatóságnak megküldeni sziveskedjenek.

Az évi osztályvizsgálatok jun. 16-21-ig lesznek. Az évről 22-én, vasárnap d. e. 10 órakor osztjuk ki a jutalmakat.

A hatóságot, ipartestületet és a tanoncokat gazdákat örömmel várjuk beszámolóinkra.

Eddigi adományok: Baja város 200—, Ker. és Iparkamara Szeged 60 — és Topál Flórián asztalos iparos 10 — pengő.

Igazgatóság.

HIREK.

— **Megkezdtek a városi költségvetés előkészítését.** A városi számvetés felkérésére az egyes ügyosztályokban megkezdtek a jövő évi költségvetés adatainak összeállítását. Amint az adatok befutnak, azoknak szükség-szerűségét az ügyosztály főnökökkel tárgyalja Puhala Tibor főszámvevő, utána pedig megkezdik a főszámvevő az adatok feldolgoásával a költségvetés összeállítását.

— **Ma temetik a hirtelen elhunyt fűszerkereskedőt.** Magáth Lajos 48 éves jászvárosi fűszerkereskedő vakbél elgennyesedés következtében a kórházban meghalt. Magáth későn vitette ki magát a kórházba s így nem lehetett rajta segíteni. A Rókus-kápolnában ravatalozták fel, ahonnan ma, szerdán délután temetik a Rókus-sírkertbe. A gyászmise érte csütörtökön reggel fél 9 órakor lesz a Rókus-kápolnában.

— **Árlejtés az árvédelmi laktnya villanyszerelési munkáira.** A m. kir. bajai folyamór-árvédelmi Tűrr István laktnya II. építési ciklusában épülő épületek villanyszerelési munkálataira a belügyminiszter 226.409—1930 VI. c. sz. alatt június 17-én 1 órára versenytárgyalást hirdet a belügyminisztérium VI. c. osztálya (I. Vár, Disz-tér 18. I. em. 51. ajtó). Az ajánlatok ugyanaznap 12 és 1 óra között adandók be. Ajánlat csak az összmunkákra tehető. Költségvetés, ajánlati lap és a részletes versenytárgyalási feltételek a fenn megjelölt helyen önköltségi árban 12 óráig fél 1 óráig a vállalkozó által csak személyesen vehetők át.

— **Óvoda záróünnepség.** A zárdai óvodában a záróünnepélyt holnap, csütörtökön d. u. 3 órakor tartják meg ünnepélyes keretek között.

— **Hirdetmény.** Mindazon talált tárgyak, melyek 1929 június 17-ig a bajai m. kir. rendőrkapitánysághoz beszolgáltattak s a jogos tulajdonosaik a törvényes időn belül átvételük végett nem jelentkeztek, továbbá mindazon tárgyak, amelyek a kapitányság által jogerős ítélettel e'kiboztattak, f. év június hó 18. án d. e. 9 órakor a kapitányság folyosóján nyilvános árverésen fognak eladni.

— **Tanítóképző az idősebb tanítók részére.** A kultuszminiszternek az a terve, hogy a tanyai és főleg idősebb tanítók részére tanítóképző intézetet állít fel, nehogy a kor haladásától elmaradjanak. — Az angol nyelv tanítását különösen fontosnak tartja a kultuszminiszter, még pedig elsősorban a kereskedelmi iskolákban.

Cellulojd ajtóvédők.

Rendeléseket felvesz Polgár Gyula Tűrr István-utca 5. Telefon 234.

— **A vér felfrissítése** céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „**Ferenc József**“ keserűvizet inni, mert erősíti a gyomrot szabályozza a bél működést, javítja a vért. Az egész világ orvosai igazolják, hogy a **Ferenc József** viz abszolút megbízható hashajtó enyhe hatásánál fogva. **Ferenc József** keserűviz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Felvágta az ereit.** Kedden délelőtt Vukasinovics Istvánné 68 éves asszony Szeremlei-utca 37 szám alatti lakásán felvágta mindkét karján az ereit, majd pedig felakasztotta magát. A házbeliek hőrgéséről észrevették öngyilkosságát. Elhívták a mentőket is, de az idős asszony közben meghalt. A rendőrség sem tudta megállapítani, miért követte el tettet.

— **Egységes telefonkönyv.** A magyar kir. posta Magyarország összes vidéki távbeszélő előfizetőinek betűrendes és szaknévsorát egyetlen kötetbe egyesítve legközelebb újból kiadja 40,000 példányban. A telefonkönyvbe hirdetések is gyűjtene.

— **A szélhámós bűnlajstroma.** A debreceni rendőrség őrizetbe vette Steiner Emil 23 éves fiatal embert, akiről kiderült, hogy remdkivűli nagystílű szélhámós. Szállodákat és kereskedőket károsított meg Hamisított betétkönyvre nagyobb pénzüsszeget vett fel bankokban. Résztvevő társaságot alapított, de a befolyt pénzzel meglógott. Almanach kiadásával szélhámósodott. Bankigazgatónak adta ki magát. A debreceni lapokban apró hirdetést tett közzé, amelyben 500 pengő óvadék ellenében 150 pengő állást ígért a jelentkezőknek. Miután a hirdetésben egy szállodai szoba volt címül megadva, a rendőrségnek feltűnt s így került Steiner kére. Miután a rendőrség bizonyosra veszi, hogy Steiner az ország több városában is követett el szélhámóságot, az eset körülményeiről rádó utján értesítették az összes rendőrkapitányságot, így a bajait is.

— **A zenész kezét összevagdalta az ablaküveg.** Rohrbeck József bajai zenész pünkösd hétfőjén a Sip-utca 16 sz. alatti lakásán bezutta szobája egyik ablakát s az üveg szilánkok összevagdalták kezéjét és ütőerét. A mentők a kórházba szállították.

— **Az ideai június 8 jelentőségei.** A sors véletlenül úgy hozta magával, hogy pünkösd napja, a husvét utáni ötvenedik (pentakosta) nap június 8-ára esett. Június 8-ika azonban még másról is emlékeztet és nevezetesen 1867 június 8-án koronázták meg Ferenc József császárt, akiről Deák Ferenc békített ki a nemzettel. Valamikor Ferenc József idejében június 8-ika hivatalos ünnep volt, amit azonban a publikum sohasem tartott meg. Végül június 8-án volt Medárd napja. Medárd püspök nevéhez azt a legendát fűzi a néphagyomány, hogy ha Medárd napján megered az eső, akkor utána még negyven napig esik. Medárd napját ugyan megusztuk az idén eső nélkül és örülünk is annak, hogy elmúlt a negyven napos vízdözön veszélye, de azért mégis jó volna, ha egy kis eső üdítene fel a tikkadt természetet és új termékenyítő életnedvet galvanizálna a kőkadt, hervadásnak indult növényzetbe.

— **Soha nem lesz talajvíz,** nedvesség, gomba házában, ha egyszer „Biber“-rel szigetel!

MOZI.

„Egy napra elfeledni minden gondot“

ezt a célt tűzte ki Salamon Béla ideai turnéjára. Rá kell néznie a színlapra és leolvassuk róla, hogy Salamon Béla ez százszázalékig sikerülni is fog. Uj nevetlünk rajta: Rajna Alicét, Salamon B. híres pártnerét, az ország legkiválóbb komikáját.

Salamon Bélát és Rajna Alicét együtt látni, a legnagyobb élmény. A közönség ki nem fogyhat a kacagásból.

Siessen jegyét megváltani a Teréz-köruti Szinpad szenzációs vendéjátékához. Június hó 16-án, hétfőn az Urániában.

Ha épít, építsen

fával égetett téglával,

mert az

salétrommentes.

Hódifarkú és hornyolt cserép

Küttégla

Hatsarkos járdatéglák

Mindenféle chamotte tégla.

Cementárúk

Egyszerű cementlapok

Diszes cementlapok

Mozaiklapok

Járdalapok

Küttgyűrűk

Cementcsövek

Cementvályúk

Lábazati kövek

Keresztek

Síremlékek

Sírbefedések

Sírkerek

Esővízmedencék.

Építési anyagok

la Portland cement

Fehér cement

la Darabos mész

Kavics-homok

Cement festékek

Granitto

Csiszoló anyagok

Biber-Tricosal

Stuccatur nád

Elszigetelő lemez

Kátránypapír

házhhoz szállítva, a legjutányosabb árban ajánl

Grünhút és Társa

Városi-iroda: Tűrr István-utca 5. sz.

Telefon 160—111—234.

Elsőrendű

kóser házikoszt

kapható.

Munkácsy Mihály u. 6 sz.

U-R-A-N-I-A

1930. június 14-én, szombaton d. u. 6 és este fél 9 órakor.

Mindennapi kenyér.

Himnusz az igaz szerelemről 12 f. F.: **Marrý Dunkan és Charles Farrel.**

Fortuna leánya.

Vigláték 7 felv. Fősz.: **Mary Astor és Charles Morton.**

1930. évi június hó 15. én, vasárnap délután fél 4, 6 és este fél 9 órakor

A nagy kérdő jel. Egy detektív nyomozása 8 felv. Fősz.: **Mareelyne Day, Raimond Griffith.**

HADÜZENET.

Egy ujságíró kalandja 8 f. F.: **Dorothy Bauryes és Paul Páye.**

U-R-A-N-I-A

1930. június 16-án, hétfőn fél 9 órakor

Salamon Béla

és a

Teréz-köruti Színház

vendéjátéka.

ETERNIT
anyageladási és
tetőfedési
vállalat.

Telefon: 290.

CSAK „Eternit” VÉDSZOVAL JELOLT PALA ÉS CSŐ VALÓDI.
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33; GYÁR: NYERGESÚJFALU.

Lerakatok:

DELY Géza
fatelepein.

Telefon: 105.

ETERNIT UDVAR BAJA, BUDAPESTI-UT

Rádió

Szerda, június 11.

3:00: Piaci árak és árfolyamhírek.
3:30: Morse tanfolyam.
4:10: Körös Andor novellái.
4:45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek.
5:00: Mező Ferenc előadása. „A magyar sport”.
5:30: Zenekari hangverseny.
6:40: Olasz nyelvtanítás.
7:15: Hevesi Sándor dr., a Nemzeti Színház igazgatójának előadása.
7:45: Vigjáték előadás a Studióban. „Házasságok az égből kőtetnek”.
9:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
10:00: Rose Silbere németnyelvű előadása.
Majd debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye.
TELEFONHIRMONDÓ: A műsor egész nap azonos a rádióval.

1286. szám 1930. végr.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. c. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szekszárdi kir. törvényszék bajai kir. 1920. évi P. 10058/27. és bajai kir. j. b. P. 980-1930. dr. Ernszt Lajos bajai ügyvéd által képviselt Eisenstadter S. és Társai szekszárdi lakosok javára 190 P. 50 f. és 95 P. 25 f. s jár. erejéig 1930. évi március 16. 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt 3155 P-rc becsült következő ingóságok, u. m.: bolti árucikkek s egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíró 1930. évi Pk. 12159 számú végzése folytán P. 190.50 és P. 95.25 kökövetelés, ennek 1930. évi február hó 5. napjától járó 8. százalék kamatai, $\frac{1}{2}$ % váltódíj és eddig összesen 59 P. 42 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Baján, Szent István-tér 1. sz., Florián-ut 32. sz., Szent László utca 19. szám alatti üendő megtartására 1930. évi június 12-án d. e. 10 órája határidőül kiűzetik a műhöz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készletelés mellett a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul eladotnak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingo-

ságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baja, 1930. május hó 15.

Szegő kir. jbit. végrehajtó.

Árjegyzék.

1 drb petroleumfűző 2 lánggal nélkülözhetetlen a háztartásban 12.50
1 drb fürdőkád szolid erős 160 cm nélkülözhetetlen közfürdősejtek tárgya 40.-
1 drb vízeskanna zománczva 6.80
1 felmosóveder 1.60
3 alumínium edény erős vastag: 1 fazék, 1 lábos, 1 tál összesen 6.-
1 készlet sárgarézfűzőgyűrű 4.50
1 drb fűnyíró olló 2.20
1 köteg horganyzott ruhaszártó erőt 3.-
1 meter kerítésdrót 40.-
1 zöld háló 2.-
1 drb mosdóasztal 10.-
továbbá teljes konyhaberendezések, tűzhelyek, mángorlók, kerékpárok közismert olcsó áron kapható

KRÉNEISZ GÉZA

vaskereskedésben, Baja

Bérbe adom

augusztus 1-ére Erzsébet királyné utca 42. szám alatti

lakóházamat

mely áll 6 szobából, vízvezetékű fürdőszobából, összes mellékhelyiségekkel, dísz- és konyhakertből, garage-ből és kocsiszínból.

Érdeklődni lehet:

özv. Reich Bélánénál

Eötvös (Fő) utca 3. emelet.

Budapesti kombinált

szalon zenekar

játszik minden este a

Preimajer Étterem

kerthelyiségében

Szives pártfogást kér

a tulajdonos.

Belvárosban Petőfi Sándor-u. kiadó különálló komplett lakás

Alkalmas: lakásnak, irodának vagy orvosi rendelőnek. 2 uccai tágas szoba előtérrel, konyha benyitóval, fürdő-fülke gázfűtéssel, éléskamra, klozett, pince. Főzésre, világításra gáz- és villanyvezetékek.

Ugyanitt 1 szobás csinos udvari lakás, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. Elfoglalható július 1-én.

Ingyen

élet- és balesetbiztosítást kap, aki nálunk sajátgyártmányú 2 3 4, vagy 5 csöves hálózati készüléket vásárol.

Készülekeink nagyteljesítményűek, megbízhatók és mégis olcsók.

BRUSZT JÓZSEF okl. gépészmérnök

elektro- és rádiótechnikai vállalat

BAJA, Szent István tér 4 — Telefon 255.

Verseny tárgyalási hirdetés.

Baja város mérnöki hivatala az 1441-1930. kig. határozat alapján a Mátyás király-tér, Arany János-u., Vörösmarty-u., gr. Zichy Bódog-tér közötti létvonal új fejkörkötési és azzal kapcsolatos burkolat kiegészítési és áttekintési munkáinak vállalatba adása céljából 1930. évi június hó 17. napján 12 órai kezdettel zárt írásbeli versenytárgyalást tart.

A versenytárgyalás feltételeinek és a terveknek megtekintése, fevilágosítások és az ajánlati iratok beszerzése céljából a mérnöki hivatal köznapokon 12 és 13 óra között áll rendelkezésre.

A fenti időponton túl beérkező ajánlatok figyelembe nem vehetők.

Baja, 1930. június 7.

Polgármester.

Saját gyártmányú szunyogháló szövet legyek, szunyogok, muslincák ellen 1 m² P 220

Utry Pál Fiai

Telefon 280 Alapítás 1895

24 fillér!

10 dkg. mozsola 24 fill.
10 dkg. csemege dióbél 56 fill.
10 dkg. mandula 56 fill.
10 dkg.ogyoróbél 56 fill.
Amerikai szardínia fél kg-mos dobozokban reklám ára P 1-18
10 dkg. amerikaiogyoró 14 f.

Kapható

Grosz Gusztáv

fűszeres csemege kereskedésben Baján — Telefon 270

Ételborítók sodronyhálóból

legyek, muslincák, svábhogarak, egerek, csigák stb. ellen — Ára:

22 cm. 24 cm. 26 cm. 30 cm. 32 cm. ovál

P 0.70 0.84 0.90 1.00 1.10 1.40

UTRYNÁL

A SINGER VARRÓGÉPEK MÉGIS A LEGJOBBAK!

A valódi Hatschek-féle

Eternit

Pala és cső

konnyú, törhetetlen, fagy- és tűzmentes.

Főelárusító:

GOLDSCHMIDT LAJOS

utóda,

Zádor Oszkár

Tetőfedési vállalata Baja, Sugovica parton. Telefon 210.

ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33; GYÁR: NYERGESÚJFALU.

Lerakatok:

Wildmann Kálmán, Dezső Gara.

Liebhauser Lőrinc Vaskút.

Erdős István Érsekcsanak.

Kaimar Samuel Nemesvárad.

Wittner Márton Bácsbokod.

Kovács János Bátmonostor.

Szerke
Mátyás

Mi le

Ami R
szólag ell
a nevezet
tényekben
trónörökös
gyen és a
— amely
hogy trón
logika, ne
nem Rom
khaoszból
vezető ut
mánia M

Európa
dektelen s
tábol nézi
Mi követ
alakuinak
pártharcok
az ország
a nyugate
mányok, v
közjogi is
rálni, —
és Román
rokot nem
só ügyei.
a király R
tokosa, ki
ja megold
Erdély eg
nevezőre
fejlődés k

A román
minden id
egyetembe
ből érdeke
kisebbsége
pontból az
len György
gyar Párt
zetgyűlése
az erdélyi
pontot fog
zunk. Az
ban aláirt
mánia és a
talmak kép
nélkül mar
gási szabá
Románia, a
mak felia
igazságtala
jén biztosít
nemzetközi
mánia bels
kisebbsége
kapják-e a
sége, nyelv
szabadságo
bad fejlőd
megmenti a
leges elmer
tás alá utal

Hírek h
panbuborék
Károly rom
ról. Így var
Mi vagyunk
tudunk ann
a magyar b
ennek be k
tek kellene
hanem csel
kelnek min

U
Nos
Va